

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**ІННОВАТИКА
У ВИХОВАННІ**

Збірник наукових праць

Випуск 1

Засновано у 2015 році

Рівне – 2015

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 1 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2015. – 288 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, академік НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Вчений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики трудового і професійного навчання, директор Інституту природничо-математичної та технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, декан художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету;

Войтович І. С., доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних засобів навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Лісова С. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Поніманська Т. І., кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної і корекційної), проректор з наукової роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Федеяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шугаєва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання РДГУ;

Дупак Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання РДГУ.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Упорядники: проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Пустовіт Г.П.** - доктор педагогічних наук, професор, вчений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №9 від 24 квітня 2015 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Передмова	6
Бех І.Д. Особистість у контексті орієнтирів розвивального виховання	7
Пустовіт Г.П. Теоретико-прикладні складові інноваційного розвитку системи позашкільної освіти і виховання	14
Павелків Р.В. Структура, зміст та детермінанти морального розвитку особистості: ретроспекція та перспективи	24
Петренко О.Б. Інноватика у вихованні: засадничі положення	38
Карпенчук С.Г. Мета виховання як соціально-педагогічна стратегія	48
Криstopчук Т.Є. Особливості формування готовності вчителя до здійснення педагогічної діяльності та виховання учнів у країнах західної Європи	59
Лісова С.В. Проектування інноваційних педагогічних систем підготовки фахівців у галузі технологічної та професійної освіти	70
Литвиненко С.А., Кіт Н.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до естетичного виховання молодших школярів у процесі педагогічної практики: рефлексивний підхід	78
Баліка Л.М. Екстраполяція досвіду роботи шкільної бібліотеки у процесі розвитку інтересу до читання	86
Бісовецька Л.А. Українські мультфільми як засіб морального виховання дітей	93
Бричок С.Б., Павелків О.М. Роль психолого-педагогічної діагностики у проектуванні виховної діяльності педагога	103
Гринькова Н. Формування моральної вихованості молодших школярів: теоретичний та практичний аспекти	111
Дупак Н.В. Інноваційна діяльність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя	119
Кособуцька Г.П. Організаційно-педагогічні умови національно-патріотичного виховання підлітків у позакласній роботі	127
Сергеєва Н.В. Соціально-психологічний аналіз проблеми ціннісно-орієнтованої активності молодших підлітків	139
Сойчук Р.Л. До проблеми сутності національного самоствердження особистості	147
Стельмашук Ж.Г. Екстраполяція досвіду виховання дисциплінованості учнів вітчизняних шкіл в умовах роздільного навчання (1943-1954 рр.) у сучасну систему освіти і виховання	157
Ціпан Т.С. Сюжетно-рольові ігри як засіб громадянського виховання	170

Доробки молодих науковців

Беднарська А.А. Педагогічні ідеї В. О. Сухомлинського щодо естетичного виховання: актуалізація досвіду	181
Вознюк М.О. Організація превентивного виховання в загальноосвітній школі: управлінський аспект	186
Єрмейчук В.І. Розвиток В. О. Сухомлинським індивідуалізованого підходу до важких дітей	192
Зінченко А.В. Морально-ціннісні орієнтації як умова формування гуманістичного спілкування молодших школярів	198
Зубок О.В. Засади розвитку креативних здібностей школярів	205
Карпович Ю.В. Психолого-педагогічні особливості виховання дисциплінованості учнів молодшого шкільного віку	212
Кличко А.О. Теоретичні основи виховання національної гідності молодших школярів у позаурочній діяльності	221
Кондратюк К.С. Проблема національного виховання учнівської молоді у педагогічних дослідженнях класиків української педагогіки	229
Конончук Д.В. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи в позаурочний час	235
Корпан І.В. Обґрунтування та змістова характеристика готовності майбутніх вчителів початкової школи до роботи з інтелектуально обдарованими учнями	241
Марієн Ю.С. Зміст та особливості формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі педагогічної практики	247
Мацько О.В. Виховне середовище як засіб формування культури здоров'я у молодших школярів	253
Нікітчук А.О. Вікові аспекти громадського виховання учнів молодшого шкільного віку	259
Полюхович М.І. Проблема формування національної самосвідомості учнів молодшого шкільного віку в науковому дискурсі	265
Сінокоп О.В. Формування гуманістичних цінностей у майбутніх вчителів початкових класів	274
Якимець М.Г. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації художньої творчості учнів	281
Відомості про авторів	287

О. В. Зубок

ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У статті проаналізовано психолого-педагогічні засади розвитку креативних здібностей школярів. Розглянуто основні способи стимуляції творчої активності учнів на уроках та педагогічні умови формування їхнього креативного потенціалу. Наведено найпоширеніші форми сучасних нетрадиційних уроків, основні вимоги до них. Особливу увагу приділено урокам-іграм, їх типам та особливостям проведення.

Ключові слова: креативність, школяри, творча активність, нетрадиційні уроки, уроки-ігри.

Постановка проблеми. До проблеми формування творчої особистості суспільство зверталось постійно впродовж всієї історії, адже саме у творчій діяльності закладені перспективи соціального прогресу. Сьогодні в умовах докорінної реорганізації всіх галузей життєдіяльності проблема формування творчої особистості набуває особливої актуальності. Створення умов для формування освіченої, творчої особистості громадянина, реалізації і самореалізації його природних задатків визначається одним із стратегічних завдань розвитку всієї системи освіти, адже могутність держави визначається насамперед кількістю висококваліфікованих спеціалістів, що творчо ставляться до своєї справи, здатних своєю працею сприяти успішному розвитку науки, техніки, мистецтва. Тому одним із пріоритетних напрямів реформування вищої освіти в Україні є гуманізація освітньої діяльності, спрямування навчально-виховного процесу на формування творчої особистості майбутнього фахівця, створення умов для розкриття її талантів, духовно-емоційних та розумових здібностей. Зусилля науковців та практиків сьогодні спрямовані на пошуки нових організаційних і змістовних компонентів навчальної діяльності, за яких відбувається розвиток мислення молодших школярів та оптимізується навчально-виховний процес. Для вирішення проблеми оновлення змісту шкільної освіти передбачається створення таких навчальних курсів, що спираються на реальний досвід школярів та їх зону найближчого розвитку, сприяють інтегрованому пізнанню оточуючого середовища.

У сучасній психології та педагогіці проблема творчих здібностей займає важливе місце, як проблема розвитку особистості (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, Я. А. Пономарьов, С. Л. Рубінштейн, В. Н. Дунчев, В. Н. Козленко, Л. Б. Єрмолаєва-Томіна, О. В. Морозов, Д. Б. Богоявленська, Р. Арнхейм, Дж. Гілфорд, Е. П. Торренс, Д. Тейлор, Дж. Рензулі, С. Мідник, Дж. Фельдхьюзен, Р. Стернберг, Г. Айзенк, А. Маслоу, К. Роджерс та ін.). Творчі здібності розглядаються як творчий продукт (Р. Арнхейм, Д. Тейлор, Р. Стернберг), як окрема здібність (Дж. Гілфорд, Г. Айзенк, Д. Б. Богоявленська, Е. П. Торренс), як особистісна риса (А. Маслоу, В. М. Дружинін), як творчий процес (Д. Фельдман).

Мета статті. Оскільки останнім часом поряд із поняттям «творчі здібності» все частіше використовується поняття «креативність», то мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов розвитку креативних здібностей учнів середніх шкіл та описі можливих форм і методів формування їхнього творчого потенціалу в сучасному навчально-виховному процесі.

Виклад основного матеріалу. Одним із найважливіших моментів, який потрібно враховувати при організації навчання, спрямованого на розвиток творчих здібностей школярів, є проблема створення креативного навчально-розвиваючого середовища. Воно характеризується, насамперед, сприятливим психологічним кліматом спілкування вчителя й учнів, який забезпечує атмосферу взаємної пошани, дружелюбності, делікатності, створює комфорт і умови для творчої роботи, розкриває потенційні можливості кожної особистості.

До засобів впливу на психологічний клімат належать: демонстрація доброзичливості педагога до своїх вихованців, знаки уваги, інтер'єр класної кімнати, різноманітні форми роботи, зокрема й нестандартні, як на уроках, так і в позаурочний час, мовні, мімічні, мнемонічні засоби тощо.

Творці теорії розвиваючого навчання виділяють декілька найбільш стійких позицій, які сприяють створенню на уроці творчої атмосфери:

– вчитель повинен навчитись демонструвати дітям живе мислення. Він має виступати не як носій деякої готової інформації, а як людина, що знає, яким чином виникають знання;

– знання на уроках не повинні бути лише репродуктивними, вони виводяться, формулюються шляхом колективних роздумів на основі наявних знань і фактів із минулого досвіду дітей;

– основною метою уроку є не пошук і розв'язання певної кількості навчальних завдань, а створення таких педагогічних ситуацій, під час розв'язання яких у дітей повинна виникнути думка, постійно працює дитяча інтуїція, здогадка, творча уява тощо.

Головним завданням вчителя при цьому має бути не «донести», «пояснити» й «показати», а організувати сумісний пошук розв'язання певної проблеми. Такі умови навчання вимагають від учителя уміння вислухати думки всіх учнів, стати на позицію кожного з них, щоб зрозуміти логіку їхнього міркування, проаналізувати відповіді й пропозиції дітей та непомітно привести їх до правильної відповіді.

Проте не будь-яка діяльність розвиває творчі здібності, а тільки та, в процесі якої виникають позитивні емоції. Пізнавальна потреба характеризується відчуттям задоволення від розумової роботи. Експериментально доведено, що розумова робота, яка виконується за потребою, обов'язково пов'язана з вираженою діяльністю центру позитивних емоцій [5: с. 36].

При організації роботи з формування креативності школярів варто враховувати, що дітям із випереджаючим розвитком інтелекту й творчими стремліннями необхідне не тільки відповідне розумове навантаження, але й своєчасне керівництво вчителя. Дуже багато для дітей із високими розумовими можливостями може дати і звичайна середня школа, тільки якщо там є Вчитель з великої літери [6: с. 72].

Справа в тому, що сучасний учитель опинився в досить складній ситуації, коли знання, інформація, а разом із ними й технології її здобування, швидко змінюються, освіта насилу встигає відстежувати ці зміни. Саме така стрімка динаміка, що відбувається в суспільстві на сучасному етапі розвитку соціальних і культурних змін, високий рівень розвитку сучасних технологій викликає необхідність перенесення уваги педагогів із процесу передачі готових знань на процес здобування знань, тобто на розвиток мислення й творчих здібностей учнів. Зрозуміло, що важливою передумовою розв'язання зазначеної проблеми є формування педагогом власної креативності. Педагогічною аксіомою сьогодення має бути теза: щоб успішно розвивати креативні здібності учнів, сучасний вчитель сам повинен бути творчою особистістю, прагнути до подолання в собі сили інерції, шаблону, формальності у викладанні навчального матеріалу.

Дж. Гілфорд виділив такі способи стимуляції творчої активності учнів:

– забезпечення сприятливої атмосфери в процесі навчання. Доброзичливість вчителя, його відмова від гострої критики на адресу дитини сприяє вільному прояву дивергентного мислення;

– збагачення навколишнього середовища найрізноманітнішими новими для нього предметами й стимулами з метою розвитку його допитливості;

– заохочення до вислову оригінальних ідей;

– забезпечення можливостей для вправи й практики. Широке використання питань дивергентного характеру стосовно найрізно-манітніших галузей навчального та позанавчального характеру;

– використання особистого прикладу творчого підходу до розв'язання різноманітних

проблем;

- надання дітям можливості активно ставити питання [7: с. 4].

Однією із найголовніших особливостей креативного навчання є те, що педагог повинен періодично проводити нетрадиційні уроки, тобто він повинен вміти пристосувати навчальну програму під індивідуальні особливості дітей. Звичайно, ніхто не вимагає відміни традиційних уроків як основної форми навчання й виховання учнів. Мова йде про додання тому або іншому виду діяльності оригінальних, нестандартних прийомів, що активізують творчу активність учнів на уроках, підвищують інтерес до знань, сприяють розумовому розвитку дітей з урахуванням їх віку і особистих здібностей.

Нетрадиційний урок, на наш погляд, повинен відповідати таким основним вимогам:

- розширювати й заглиблювати знання учнів, отримані на попередніх уроках;
- підвищувати допитливість і інтерес до предмету, стимулювати працездатність учнів;
- допомагати вчителю вивчати індивідуальні здібності учнів, виявляти серед них найбільш обдарованих;
- розвивати й вдосконалювати учня на основі поєднання добровільної роботи з обов'язковістю її виконання;
- сприяти отриманню учнями не тільки певної суми знань, але й усвідомленню ними значущості та унікальності науки, що вивчається;
- ставити учня в умови дослідника, що відшукує важливі теоретичні й практичні закономірності;
- включати у навчальний процес елементи цікавості, які необхідні для життєрадісної діяльності;
- містити матеріал, доступний для учнів, відповідний рівню їхнього розвитку.

У той же час нетрадиційний урок не повинен відволікати увагу учнів від основного змісту навчальної програми, заважати поглибленню й розширенню їх знань.

Найбільш розповсюдженими видами сучасних нетрадиційних уроків є уроки-конкурси; уроки-вистави; комп'ютерні уроки; уроки-творчі звіти; бінарні уроки; уроки-казки; уроки-фантазії; уроки пошуку істини; уроки-концерти; уроки-діалоги; уроки-ігри; уроки-конференції; уроки-подорожі; уроки-семінари; інтегровані уроки; уроки-екскурсії тощо.

Окремо варто зупинитись на методиці організації та проведення уроків-ігор. Ігрові форми навчання широко застосовуються на уроках із різних предметів. Це зрозуміло, тому що гра – один із найважливіших способів пізнання навколишнього світу, надзвичайно значущий у дитячому віці.

Перелічимо найпоширеніші форми сучасних ігрових уроків:

- ділова гра, час якої може займати весь урок або декілька занять;
- дидактична гра;
- логічна гра;
- рольові ігри (інсценування);
- ігрова організація навчального процесу з використанням ігрових завдань (урок-змагання, урок-конкурс, урок-подорож, урок-казка, урок-КВК);
- ігрова організація навчального процесу з використанням завдань, які зазвичай пропонуються на традиційному уроці (знайди помилку, постав правильно питання тощо);
- використання гри на певному етапі уроку (знайомство з новим матеріалом; закріплення знань, умінь, навичок; повторення й систематизація вивченого); ігровий момент уроку (ребуси, кросворди, шаради тощо);
- різні види позакласної роботи (КВК, екскурсії, вечори, олімпіади тощо), які можуть проводитись між учнями різних класів однієї паралелі та інші.

Розглянемо основні функції гри як засобу навчання:

- гра – ефективний засіб виховання пізнавальних інтересів і активізації навчальної діяльності учнів;
- правильно організована з урахуванням специфіки матеріалу гра тренує пам'ять,

допомагає учням здобути певні уміння й навички;

– гра стимулює розумову діяльність учнів, розвиває увагу й пізнавальний інтерес до предмету;

– гра – один із прийомів подолання пасивності учнів на уроці;

– у складі команди кожен учень несе відповідальність за весь колектив, кожен зацікавлений у кращому результаті своєї команди, кожен прагне щонайшвидше і успішніше справитись із завданням. Таким чином, змагання сприяє посиленню працездатності всіх учнів класу.

Будь-яка гра повинна сприяти розв'язанню основного навчального завдання уроку (наприклад, закріплення знань). Проте не варто перебільшувати освітнього значення дидактичних ігор, оскільки вони не можуть бути джерелом систематичних і точних знань та повинні використовуватись тільки в поєднанні з іншими формами навчання. При цьому важливо пам'ятати про ті вимоги, які педагогічна наука висуває до організації навчальних ігор. Перелічимо основні з них: гра повинна ґрунтуватись на вільній творчості й самодіяльності учнів; гра повинна викликати в учнів позитивні емоції, зокрема задоволення від вдалої відповіді; мета гри обов'язково має бути досягнутою учнями на уроці; важливим елементом гри має бути змагання між командами або окремими учасниками, що привчає до чіткого дотримання встановлених правил, активізує діяльність школярів; гра повинна будуватись з урахуванням вікових особливостей учнів.

Отже, уроки-ігри, як і інші нетрадиційні уроки, вимагають ретельної підготовки, детального планування ходу уроку з урахуванням індивідуальних особливостей учнів і класу загалом. Але особливу увагу при цьому варто звертати на активізацію діяльності всіх учнів класу. Проте при проведенні нетрадиційних уроків потрібна міра. У загальній системі навчання місце нетрадиційних уроків визначається самим вчителем, залежно від змісту навчального матеріалу, конкретних умов проведення, а також від індивідуальних особливостей самого вчителя.

Розвиток творчої активності школярів здійснюватиметься ефективніше, якщо буде виконуватись ряд педагогічних умов:

– вдосконалення змісту освіти здійснюється за багатьма напрямками, зокрема допускає включення в навчальний план факультативів і спецкурсів, які сприяють розвитку пізнавальних потреб і творчої активності учнів;

– реалізуються ідеї профільного навчання, за допомогою варіативних навчальних планів, що враховують пізнавальні можливості й потреби учнів;

– організована співтворчість вчителів і учнів шляхом їх залучення у навчально-дослідницьку та науково-дослідну діяльність.

Висновки. Отже, з метою формування креативних здібностей школярів у процесі навчання необхідно поєднувати їх наочно-пізнавальну й творчу діяльність. Цілеспрямоване тренування гнучкості мислення, асоціативності, використання фантазії, інтуїції, уяви, дослідницьких методів навчання – все це сприяє розвитку творчих здібностей учнів. Крім того, однією із найголовніших умов розвитку креативних здібностей школярів є створення креативного навчально-розвиваючого середовища. Воно характеризується атмосферою взаємної пошани, дружелюбності, делікатності, створює комфортні умови для творчої роботи й розкриття індивідуальних здібностей кожної особистості, сприяє формуванню й розвитку креативного потенціалу учнів.

Список використаних джерел:

1. Пономарев Я. А. Психология творчества / Я. А. Пономарев. – М. : Наука, 1976. – 304 с.
2. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л. С. Выготский. – СПб. : Союз, 1997. – 224 с.
3. Новая философская энциклопедия: т. 4 / Ин-т философии Российской акад. наук; Гл. ред. В. С. Степин. — 2-е изд., испр. и доп. – М. : Мысль, 2010. – 735 с.

4. Одаренные дети: пер. с англ. / [общ. ред. Г. В. Бурменской, В.М. Слуцкого]. – М. : Прогресс, 1991. – 348 с.
5. Чудновский В. Э. Одаренность: дар или испытание / В. Э. Чудновский, В. С. Юркевич. – М. : Знание, 1990. – 122 с.
6. Лейтес Н. С. Способности и одаренность в детские годы / Н. С. Лейтес. – М. : Знание, 1984. – 79 с.
7. Гатанов Ю. Б. Курс развития творческого мышления (по методике Дж. Гилфорда и Дж. Рензулли) : первый год обучения (для детей 6-10 лет) / Ю. Б. Гатанов. – СПб : ГП «Иматон», 1996. – 84 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Ponomarev Ja. A. Psihologija tvorcestva / Ja. A. Ponomarev. – M. : Nauka, 1976. – 304 s. (in Russian)
2. Vygotskij L. S. Voobrazhenie i tvorcestvo v detskom vozraste / L. S. Vygotskij. – SPb. : Sojuz, 1997. – 224 s. (in Russian)
3. Novaja filosofskaja jenciklopedija: t. 4 / In-t filosofii Rossijskoj akad. nauk; Gl. red. V. S. Stepin. — 2-e izd., ispr. i dop. – M. : Mysl', 2010. – 735 s. (in Russian)
4. Odarennye deti: per. s angl. / [obshh. red. G. V. Burmenskoj, V. M. Sluckogo]. – M. : Progress, 1991. – 348 s. (in Russian)
5. Chudnovskij V. Je. Odarennost': dar ili ispytanie / V. Je. Chudnovskij, V. S. Jurkevich. – M. : Znanie, 1990. – 122 s. (in Russian)
6. Lejtes N. S. Sposobnosti i odarennost' v detskie gody / N. S. Lejtes. – M. : Znanie, 1984. – 79 s. (in Russian)
7. Gatanov Ju. B. Kurs razvitija tvorcheskogo myshlenija (po metodike Dzh. Gilforda i Dzh. Renzulli) : pervyj god obuchenija (dlja detej 6-10 let) / Ju. B. Gatanov. – SPb : GP «Imaton», 1996. – 84 s. (in Russian)

Аннотация. В статье проанализированы психолого-педагогические принципы развития креативных способностей школьников. Рассмотрены основные способы стимуляции творческой активности учеников на уроках и педагогические условия формирования их креативного потенциала. Перечислены распространенные формы современных нетрадиционных уроков, представлены основные требования к ним. Особое внимание уделено урокам-играм, их типам и особенностям проведения.

Ключевые слова: креативность, школьники, творческая активность, нетрадиционные уроки, уроки-игры.

Summary. In the article the pedagogical and psychological principles of development creative skills in pupils. The main stimulation ways of pupils' creative activity in the lessons and pedagogical conditions of forming their creative potential are distinguished. The most widespread forms of the modern untraditional lessons and the main demands to them are listed. The special attention is paid to the game lessons, their types and the peculiarities of such lessons.

Key words: creative skill, pupils, creative activities, the untraditional lessons, the game lessons.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2015